

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя МОН України, м. Ніжин, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії Ліпкан Наїрі Георгіївні з галузі знань 09 “Біологія” на підставі прилюдного захисту дисертації “Імуно-біохімічні фактори формування оксидативного стресу при хронічній серцевій недостатності” за спеціальністю 091 “Біологія” 01 квітня 2024 року.

Ліпкан Наїра Георгіївна, 1976 року народження, громадянка України, освіта повна вища, у 1999 році закінчила Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, у 2000 році закінчила інтернатуру у Київській медичній академії післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика. У 2020 році вступила до аспірантури Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 “Біологія”.

Дисертацію виконано в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя МОН України, м. Ніжин, у відповідності із науковою тематикою кафедри біології і є частиною комплексної науково-дослідної роботи на теми “Дослідження біохімічних механізмів біологічної активності фізіологічно-активних речовин. Біохімічні механізми розвитку патологічних станів та дії біологічно активних речовин за цих умов” (реєстраційний номер 0119U100157) (2019–2022 рр.), “Стан функціональних систем в умовах формування адаптаційних реакцій та ефектів біологічно активних сполук за цих умов” (реєстраційний номер 0123U100614) (2023–2027 рр.). кафедри біології Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Науковий керівник: Кучменко Олена Борисівна, д.б.н., професор, завідувач кафедри біології Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

За матеріалами дисертації опубліковано 11 наукових праць, зокрема 4 статті у наукових фахових виданнях України та 7 тез доповідей у збірках матеріалів конференцій. Опубліковані роботи цілком відповідають змісту дисертації та її висновкам.

1. Ліпкан Н. Г., Кучменко О. Б., Мхітарян Л. С. Активність індуцибельної NO-синтази та вміст цитруліну в сироватці крові як маркери імунозапальної активації та оксидативного стресу при хронічній серцевій недостатності. Вісник медичних і біологічних досліджень. 2021. № 4 (10). С. 46–52. doi:10.11603/bmbr.2706-6290.2021.4.12492.
2. Ліпкан Н. Г., Кучменко О. Б. Особливості вмісту прозапальних цитокінів за хронічної серцевої недостатності. Нотатки сучасної біології. 2023. № 1 (5). С. 82–88. doi:10.29038/NCBio.23.1-12.

3. Ліпкан Н. Г., Кучменко О. Б. Особливості функціонального стану моноцитів за хронічної серцевої недостатності. Український журнал природничих наук. 2023. № 4. С. 23–30. doi:10.32782/naturaljournal.4.2023.3.
4. Ліпкан Н. Г., Кучменко О. Б. Особливості гемодинаміки у пацієнтів із хронічною серцевою недостатністю з врахуванням статевого диморфізму. Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. 2023. Т.23. Випуск 3 (83). С. 26–30. doi:10.31718/2077-1096.23.3.26.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Шейко Віталій Ілліч – голова спеціалізованої вченої ради, доктор біологічних наук, професор, професор кафедри біології Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Дисертаційна робота Ліпкан Наїри Георгіївни на тему: «Імуно-біохімічні фактори формування оксидативного стресу при хронічній серцевій недостатності» є самостійним науковим дослідженням та цілком відповідає вимогам наукової кваліфікації здобувача «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. З урахуванням виконання у повному обсязі освітньої складової освітньо-наукової програми та індивідуального плану наукової роботи дисертант заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 09 «Біологія» за спеціальністю 091 «Біологія».

Мельник Андрій Володимирович – опонент, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри медичної та біологічної хімії Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова.

Теоретичне значення результатів дисертаційного дослідження Ліпкан Наїри Георгіївни полягає у розширенні сучасних наукових уявлень щодо чинників формування хронічної серцевої недостатності, а саме ролі імунозапальних порушень, про-антиоксидантного дисбалансу, розладів у системі L-аргінін / NO та змін функціональної активності моноцитів.

Практичне значення роботи є беззаперечним, адже дисертанткою обґрунтовано необхідність дослідження вмісту цитруліну в сироватці крові та в мононоуклеарах у хворих на хронічну серцеву недостатність з метою характеристики активності індукцибельної NO-синтази, оцінки ступеня важкості захворювання та ризику несприятливого прогнозу.

Практичне значення також підтверджується впровадженням матеріалів дисертації в навчальний процес при викладанні дисциплін біолого-медичного спрямування.

Відповідно, дисертаційна робота Наїри Георгіївни Ліпкан на тему «Імуно-біохімічні фактори формування оксидативного стресу при хронічній серцевій недостатності», яка представлена для здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 091 – Біологія, вирізняється актуальністю, науково-теоретичним рівнем, ґрунтовним підходом до постановки та вирішення проблем, а також практичним значенням. Це самостійна та завершена наукова праця, яка відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44).

Яремчук Ольга Зеновіївна – опонент, доктор біологічних наук, професор, професор кафедри медичної біохімії Тернопільського національного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського.

Актуальність наукових досліджень згідно вибраної теми добре обґрунтована як в теоретичному, так і в практичному аспекті. На основі сформульованої мети роботи автором поставлена низка завдань для проведення досліджень. Всі висновки й рекомендації ґрунтуються на результатах, які статистично оброблені й мають необхідну ступінь достовірності, що свідчить з наведених таблиць фактичних даних. У дисертації Ліпкан Н.Г. вперше продемонстровано взаємозв'язок між показниками імунозапальної активації та оксидативного стресу хворих із хронічною серцевою недостатністю. Вперше продемонстровано можливість використання рівня цитруліну в мононуклеарних клітинах крові та сироватці крові як маркера наявності імунної активації та оксидативного стресу, які зумовлюють прогресування основного серцево-судинного захворювання та хронічної серцевої недостатності, а також розвиток різних коморбідних станів, зокрема порушення функціонування нирок. Вперше продемонстровано однонаправленість змін вмісту цитруліну у мононуклеарних клітинах крові та сироватці крові у здорових осіб та у пацієнтів з хронічною серцевою недостатністю. На основі отриманих даних вперше продемонстровано можливість використання рівня цитруліну в мононуклеарних клітинах крові як показника, який може характеризувати активність iNOS у хворих із хронічною серцевою недостатністю.

Дисертаційна робота Ліпкан Наїри Георгіївни на тему «Імуно-біохімічні фактори формування оксидативного стресу при хронічній серцевій недостатності», за своєю актуальністю, науково-теоретичним рівнем, новизною, практичним значенням відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44), а Ліпкан Наїра Георгіївна заслуговує присвоєння ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 – Біологія галузі знань 09 – Біологія.

Бродяк Ірина Володимирівна – опонент, кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри біохімії Львівського національного університету імені Івана Франка.

В дисертаційній роботі досліджено та проаналізовано роль мононуклеарних клітин периферичної крові у розвитку запального процесу й оксидативного стресу, а також їхній вплив на основне захворювання та його прогресування із розвитком тяжких ускладнень, які загрожують життю.

Досліджено як прогресує ця серцево-судинна патологія на фоні інтенсифікованого оксидативного стресу. Як вважає дисертант, важливою зв'язувальною ланкою є достовірна зміна вмісту цитруліну як одного із продуктів реакції, яку каталізує індукбельна ізоформа NO-синтази (iNOS) мононуклеарних клітин крові. Автор у роботі вказує на можливість використання рівня цитруліну в мононуклеарних клітинах крові як показника, що може характеризувати активність iNOS. Виявлено однонаправленість змін вмісту цитруліну у мононуклеарних клітинах крові та сироватці крові у здорових осіб і у пацієнтів з хронічною серцевою недостатністю. Проте у самій роботі дисертантка не пояснює, на що вказує ця однонаправленість і якими біологічними змінами в організмі можна це пояснити. Вперше продемонстровано можливість використання рівня цитруліну в мононуклеарних клітинах крові та сироватці крові як маркера наявності імунної активації та оксидативного стресу, які зумовлюють прогресування основного серцево-судинного захворювання та хронічної серцевої недостатності, а також розвиток різних коморбідних станів, зокрема порушення функціонування нирок.

Дисертаційна робота Ліпкан Наїри Георгіївни “Імуно-біохімічні фактори формування оксидативного стресу при хронічній серцевій недостатності” за актуальністю та новизною, об'ємом, аналізом й інтерпретацією результатів проведеного дослідження, а також науково-теоретичним і практичним значенням відповідає вимогам “Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії” (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44), а дисертантка – Ліпкан Наїра Георгіївна – з урахуванням виконання в повному обсязі освітньої складової освітньо-наукової програми й індивідуального плану наукової роботи, заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 09 “Біологія” за спеціальністю 091 “Біологія”.

Гавій Валентина Миколаївна – рецензент, кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри біології Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

В дисертаційній роботі викладено наукове узагальнення ролі системної імунозапальної активації та оксидативного стресу при ХСН. Показаний функціональний взаємозв'язок між ними. Результати наукових досліджень,

отримані в роботі, розширюють уявлення про патогенетичні взаємозв'язки між інтенсивністю оксидативного стресу та активністю індукцибельної NO-синтази, активність якої виражається в кількості утворення цитруліну в мононуклеарних клітинах крові. Оцінка активності iNOS-реакції дозволить визначити ступінь важкості основного захворювання, можливість його прогресування, встановити ризик несприятливого його протікання, і тим самим підвищити ефективність лікування пацієнтів з ХСН. Результати дисертаційної роботи можуть стати теоретичною базою для обґрунтування використання в клініко-діагностичних лабораторіях відповідного профіля визначення вмісту цитруліну в мононуклеарних клітинах та сироватці крові.

Дисертаційна робота Ліпкан Наїри Георгіївни на тему “Імуно-біохімічні фактори формування оксидативного стресу при хронічній серцевій недостатності”, подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 “Біологія” за своєю актуальністю, науково-теоретичним рівнем, новизною постановки та розв'язанням проблем, практичним значенням, є самостійною закінченою науковою роботою, що відповідає вимогам “Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії” (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44).

Результати відкритого голосування: «За» – 5 членів ради,
 «Проти» – 0 членів ради,
 «Утримались» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує **Ліпкан Наїрі Георгіївні** ступінь доктора філософії із галузі знань 09 “Біологія” за спеціальністю 091 “Біологія”.

Голова спеціалізованої
вченої ради
Рецензент

Опонент

Опонент

Опонент

В. І. Шейко

В. М. Гавій

А. В. Мельник

О. З. Яремчук

І. В. Бродяк

01 квітня 2024 р.